

»Tú skalt ikki lúgva, men tað er ikki alt, tú skalt siga«.

(citat: Birgir Danielsen)

SNÝT OG BEDRAG

Hugleiðingar um hendingar í sambandi við tvingsilssøluna av einum skipi.

- um pressuábyrgd og etik.
- um skaðaskrivning og demagogik.
- um bankamoral og umvegis stýring.
- um virkisreiðarar og dupultmoral.
- um stjóraskúling tvørtur um lond.
- um u-landastatus í fimtingsöld

og um hvussu tað, hjá landsins skuggastjórn, hevur eydnast, eftir 21½ ári at »ræna« uml. tvær mill. tons*, ið vóru avreidd m.o. fyrrverandi arbeidsgevarum hjá teimum báðum fiskasølustjórunum (tí tekniska og tí administrativa) ið tóku við leiðsluni í Føroya Fiskasølu fyri skjótt 22 árum síðani.

* Um hesi ráfiskatons (saml. føroyska resourcuvakastið í fimtingsöld) er at siga, at hesi vórðu avreidd til í mestan mun tær multinational fyrirkurnar, eftir at alt tað, sum hesar tær størstu ikki skoyttu um, var skorið frá, so sum: ryggur, uggar, høvd, stertur, fjaðrar, bein, sandmaðkar og aðrir parasittar, fyrri ikki at gloyma innvøllir, slógv etc. etc.; alt hetta sum her heima er vorðið til ein umhvørvistrupulleika, ið vit neyvan fara at vinna á, serliga tá tað snýr seg um økologisku ójavnarnar sum t.d. avtoftingin — ella býtið — ið er farið (og fer) fram í okkara fuglabjörgum og lundalandi, har alt eftirhondini er avtikið av havhesti og rottum, har náttúrligi búfuglurin hevur verið við undirlutan, tí at vit við 15/20 mill. kg. av slógvu fóru í part við einum (í ávisan mun) fremmandum fugli, havhestinum.

Tá tað var greitt, at upprunaligu stigtakararnir til Fugltúgvuna ikki stóðu tey figgarligu kriteriu, ið føroyskur banki setir fyrri at vera við til eitt tiltak so sum Fugltúgvuna og at tað síðan á aðalfundi í felagnum varð avgjørt at taka upp samstarv við eitt flakavirki, tá var ein av treytunum fyrri heila tikið at fara undir at byggja skipið, at flakavirkið skuldi lata ein 0,50 krónur kilo bonus fyrri fiskin frá skipinum, tí at ilógur fóru at verða gjørdar í ein nýggjan og betri máta at fara um fiskin uppá. Minnist meg rætt, so var tað eisini partar av teimum treytum, sum skiparin av m/s Fugltúgvuni síðani skipið fór í drift og til dagin í dag, Andrias Dam, setti og fekk lyfti um frá flakavirkisleiðsluni aðrenn hann jattaði at átaka sær at føra skipið. Eg minnst týðuliga, at hann tók soleiðis til orðanna: tað býður mær imóti at føra eitt skip, ið ikki kann svara hvørjum sitt. Og minnst meg rætt, so skuldi yvirfyri Skipskreditfondinum eisini vístast á hesa bonusskipan sum trygd mótvægis eittnú minkandi fiski úti á miðum, har grunnarnir eru umrinvir av studningsfiggjaðum partolar-

um í døgnadrift árið runt.

Jú, tað er rætt fatað, at eg ákæri reiðarið fyrri viljandi at hava virkað fyrri at renna skipið á tvang, ella at hava stýrt skipinum niðan í Fútarættin. Sjóvinnubankin, við Birgiri Danielsen sum nevndarformanni og tá eisini fiskasølustjóra, hevur kanska verið partur í orðaskiftinum um eina rekonstruktion av Norðis, har bankin tók støðu til at frysta niður eitt ótal av milliónum, ið virkið var komið at skylda bankanum, og giti eg tí, at hesin man hava sett seg imóti, at Norðis fór í holt við nakra bonusskipan, um ikki annað, so av prinsipiellum grundum, tí tað hevði jú reelt verið ótal um hækking av teimum presettu roknaðu fiskaprisunum, ið einamest hava verið eitt Fiskasølu-decret.

Men er tað nú ikki lægið, tvey skip, akkurat sama slag, tað eina latið eiganum í '87, Saturn III, og so Fugltúgvun, ið ikki fór í drift fyrr enn nærum eitt ár seinni, nevniliga í apr. '88, her visir tað seg, at Fugltúgvun hevur fiskað væl meira: í fjór heili 430 tons fleiri enn Saturn III, hetta skipið verður tvangselt, meðan Saturn III, ið hevur fiskað nóg minni,

enn hevur ræði á sær sjálvum og hevur rakstrarvirkir, har Fugltúgvun hevur millión í rakstrarhalli? Hvussu hongur hetta saman? Í øllum forum, so hava avgerðir verið tiknar, sum førdu til, at Fugltúgvun einans fekk havi til at leggja eina last upp á land í útlandinum og so ikki meira. Saturn III byrjaði at selja uttanlands í fjørheyst og á telefonuppbøðssøluni so skjótt sum henda fór at virka, meðan Fugltúgvun ikki fekk loyvi at selja gjøgnum telefonuppbøðssøluna, og heldur ikki vildi reiðarið hoyra talan um at leggja kassafiskin upp á Eiði, lata dekningsbidrag fyrri hvørt kilo til flakavirkið, har fiskurin so skuldi skera og útflytast sum fesk fløk, hetta fyrri at allir partar kundu fingið ágóða. Tvørturimóti, tá skipið kom aftur av sínum einstaka túri, har selt var á einum fríum marknaði, fekk undirritaði, ið var meistari umborð, sekkin frá reiðarinum av tí at eg varð hildin at vera tann, ið var atvoldin til hesa uttanlandssølu, ið mett varð at hava skapt ósing umborð. Tað gav at bita, aðru ferð, hetta varð roynt, vórðu hildnir kreppufundir í Havn og á Eiði meðan

skipari og manning vórðu hóttir, makkaðu teir ikki rætt og lögdu fiskin upp til undirprisinar á flakavirkinum Norðis og saltin garvirkinum Vaðhorn.

Hetta var jú tann heilt øvugt verð.

Menn, ið alment vóru ilatnir liberalistiskan búnað — rópani hart um friar marknaðarkreftir og niður við øllum studningi og so tá eitt stig verður tikið á frælsisleið — og tú togar í teirra keipuskort, tá losnar av holdi og tú sært nakað og bert, liklikt og bleikt privatkommunistiska skrimslíð, reytt í rusti, skirvisligt og undirbrotligt — skaputir úlvar í seyðaskinni, illa rivnir — tá kemur undan kavi hetta skurvuta slagið: fólkaflaksmenn.

Úrslitið, tað fingur vit so sum lýsing í Dimmalætting, og tað prógvar ætlaðu likvidationina fyrri at fáa hendur á 4–5 landskassamilliónum og so tað, ið annars kann vinnast við at snýta allar aðrar. Loyvi mær at spyrja um hetta ikki er dømi um búskaparligt brotsverk, ið eigur at fáa tær fylgjur, ið tiltik nú einaferð eigur at fáa. — Í øllum forum er hetta ómoralskt og neyvan lógligt. Hetta eigur í hvørt fall ikki at verða konsekvensin av at siggja tingini sum eina heild, so sum Sigmund Dam, reiðari á m/s Fugltúgvuni, sigur seg siggja hesi. — Og tað so tvørtur imóti.

Skal metast um tann skaða, ið Føroyum og føroyingum hava verið fyrri í útlundum av hesum ávum og óteljandi dæmum av sama slag, tá eri eg stórliga bangin fyrri, at hesin skaði kanska fer at vísa

seg óbøtiligur.

Skipskreditfondsfigging vil eg siga at vit føroyingar hava sjoftað okkum av hondum. Spell, tá talan er um grunn, ið umsitur yvir 30 milliardir krónur og sum árliga veitir lán millum 4 og 5 milliardir krónur.

Tað sær fyrri mær soleiðis út, at menn bara — hava borið seg at sum um teir og teirra virksemi er ætlað síðstu síðu í føroyskari vinnulívssøgu — ein søga, ið segði frá áltsmonnum og einum morali, ið helt bæði her og har — — søplað burtur av fjálturstungnum verum, ið siga seg vera friar menn, men sum innast inni vita nakað annað.

Glasnost og perestroika aldan í USSR avdúkaði

einar 2000 familjur, sum i reyðum búnum róptu seg kommunistar — teir vóru latnir úr klæðum og undan kavi komu sannfærdir høgraextremistar. — Tann perestroika og glasnost alda, ið er við at reisa av grunni her á okkara fjarskotnu oyggjum, og sum í hesum døgum tykist hava tikið dik á seg — hon — ikki so lægið kortini — hon hevur fyribils avdúkað nakrar familjur, úrvalslið, í hvítum klæðum, ið kalla seg demokratiskar kapitalistar, sum nú ikki so lægið visa seg at svørja til og við økendum villskapi tvihalda um extremar stalinistar.

Spell.

John Smith

3. partur

V4-tølini

í drátti nr. 911 tann 5. oktober 1991

Tølini: 6 – 26 – 58 – 25 – 29 – 37 – 62 – 22 – 39 – 15 – 18 – 45 – 83 – 12 – 81 – 7.

Vinningur: 34.555,- kr.

Vinnarar: ein, í Sørvági.

Eykavinningur: ferð til Landskrona til landsdyst-in millum Føroyar og Jugoslavia 16. okt. við 2.000,- kr. í lummapeningi vann Sandy Olsen, Fuglafirði.

Amnesty International

Skrivstovan í Vágshotni er opin mánadag, mikudag og fríggjadag kl. 11–16. Tlf. 15816.